

Õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaasjades - Malta

Тази страница е машинно преведена и качеството ѝ не може да бъде гарантирано.

1. [Constitutional Foundations](#)
2. [Kohtusüsteem](#)
  - #II
4. [Juurdepäas teabele](#)
5. [Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine](#)
6. [Õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse](#)
7. [Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks](#)
8. [Kaebeõigus](#)
9. [Seaduslik esindamine](#)
10. [Tõendid](#)
11. [Esialgne õiguskaitse](#)
12. [Kohtukulud](#)
13. [Finantsabimehhanismid](#)
14. [Ajakohasus](#)
15. [Muud küsimused](#)
16. [On välismaalane,](#)
17. [Piiriüleised juhtumid](#)

I. Constitutional Foundations

Malta põhiseaduses ei kasutata sõna „keskkond” ning selles on vaid mõned sätted, mis võivad keskkonnakaitse ja keskkonnaasjades kohtu poole pöördumise seisukohast olla asjakohased või kohaldatavad. Need on:

- Artikkel 9: Riik peab kaitsma maastikku ning rahva ajaloo- ja kultuuripärandit;
- Artikkel 33: Igale kodanikule tagatakse põhilise inimõigusena õigus elule. Selle sätte sõnastus on üldine ja seda võib tõlgendada ka nii, et hõlmatud oleks õigus tervislikule keskkonnale, mis moodustab ühe aspekti õigusest elule. Samas ei ole Malta kohtutesse jõudnud ühtegi juhtumit, mille puhul oleks sellist tõlgendamist palutud;
- Artikkel 46 osutatakse iga kodaniku õigusele esitada kohtule valitsuse vastu põhiseadusega seotud hagi, väites, et valitsus on rikkunud kas tema või mis tahes muu isiku inimõigusi.

Nagu eespool öeldud, on osutatud sätted piisavalt laialt tõlgendatavad, ning Malta kohtunikud tutvusid vajaduse korral tõenäoliselt selliste muude Euroopa riikide ja Euroopa Inimõiguste Kohtu samalaadse kohtupraktikaga, kes tunnistavad tõlgendust, mille kohaselt õigus elule hõlmab ka õigust tervislikule keskkonnale.

II. Kohtusüsteem

Malta õigussüsteem põhineb Mandri-Euroopa tsiviilõiguse mudelil. Malta õiguse juured on Rooma õiguses, samas kui avalikku õigust on tugevalt mõjutanud Briti õigus. Malta õiguse ainsad allikad on põhiseadus, seadustikud, parlamendi seadused ja teisese õiguse aktid, mis selliste seaduste alusel võidakse välja anda. Malta kõrgeim kohus on konstitutsioonikohus, mis menetleb ja lahendab teatavaid vaidlusi, sealhulgas inimõiguste rikkumisega seotud vaidlusi. Kõiki inimõiguste rikkumisi käsitlevaid juhtumeid

arutab tsiviilkohtu esimene kolleegium ning seejärel võib konstitutsioonikohus toimida viimase astme kohtuna. Eristatakse kriminaalkohtuid ja tsiviilkohtuid ning mõlemad kohtud on jagatud madalama astme pädevusega ja kõrgema astme pädevusega kohtuteks. Kohtunikkond jaguneb kaheks:

- Kohtunikud, kes teevad otsuseid kõrgema astme pädevusega kohtutes ja ka teise astme kohtutes (apellatsioonikohtutes), ning magistraadid, kes teevad otsuseid madalama astme pädevusega kohtutes ja toimetavad eeluurimisi. Madalama astme pädevusega kohtud on kõrgema astme pädevusega kohtutega võrreldes vähem ametlikud ning menetlevad tsiviilõigusvaidlusi ja kergemaid kuritegusid;
- Kriminaalasi või tsiviilasi algatatakse asjaomases esimese astme kohtus. Esimese Astme Kohtu otsuse peale võivad apellatsiooni esitada vaidluse mõlemad pooled.

Füüsiline isik võib apellatsioonikohtu otsuse vaidlustada ainult kahel juhul:

- (a) ELi kodanik võib väita Euroopa Kohtus, et Maltal on rikutud ELi õigust;
- B osa Ainult inimõigustega seotud juhtumite korral võib füüsiline isik pöörduda Euroopa Inimõiguste Kohtu poole, kui ta ei ole rahul konstitutsioonikohtu otsusega.

Puuduvad keskkonnaasjadele spetsialiseerunud kohtuorganid, ent olemas on haldusorganid. Olemas on haldusorganid. Meelepärase kohtualluvuse valimine ei ole tegelikult võimalik, sest Malta õigusaktides on sõnaselgelt kindlaks määratud, millisele kohtule tuleks hagi esitada ning samaaegselt ei ole pädevust. Ainus erand on valitsus, kellel on õigus valida, kas tsiviilvaidlust, mille pool ta on, peaks menetlema tsiviilkohtu esimene kolleegium (kõrgema astme pädevusega kohus) või tsiviilkohtuna tegutsev magistraadikohus (madalama astme pädevusega kohus). Tsiviilkohtu esimene kolleegium on samuti pädev lahendama vaidlusi, mille puhul ei ole võimalik kindlaks määrata nõude summat. Keskkonnaalastes vaidlustes esitatakse tsiviilkahtu käsitlev hagi väga harva madalama astme pädevusega kohtutele, sest hagi summale on kehtestatud piirväärtused, ja ka sellepärast, et väga sageli on üks vaidluse pool valitsus. Peamine erinevus kõrgema astme pädevusega tsiviilkohtu ja madalama astme pädevusega tsiviilkohtu vahel seisneb ametlikkuses, eelkõige menetlusega seotud küsimustes.

Apellatsioonikohtu koosseisu võib kuuluda kas üks madalama astme pädevusega tsiviilkohtu kohtunik või kolm tsiviilkohtu esimese kolleegiumi kohtunikku. Mõlemal poolel on võrdne võimalus vaidlustada tsiviilasjades nii madalama kui ka kõrgema astme pädevusega esimese astme kohtu otsuseid. Vaidlustada võib otsuse tervikuna või vaid osa sellest. Apellant võib esitada apellatsiooni vastustaja vastu. Seejärel vastab vastustaja kirjalikult või esitab omalt poolt vastuapellatsiooni kohtuotsuse muu osa peale. Kui mõlemad pooled soovivad vaidlustada esimese astme kohtu otsuse, esitab kõigepealt apellatsiooni üks pool ning seejärel esitab teine pool omalt poolt vastuapellatsiooni kohtuotsuse muu osa peale. Apellatsioonikohus võib kohtuotsuse täielikult või osaliselt jõusse jätta või tühistada algse kohtuotsuse täiel määral. Apellatsioonikohtu otsus on lõplik. Kõrgema astme pädevusega tsiviilkohtu otsuste peale apellatsiooni esitamise menetlus on jällegi ametlikum võrreldes madalama astme pädevusega tsiviilkohtu otsuste peale apellatsiooni esitamise menetlusega. On ka mitmeid tribunale, kellele on antud kohtumõistmispädevus, kuid kes ei kuulu kohtusüsteemi. Neil tribunalidel on piiratud ja spetsiifiline pädevus. Konstitutsioonikohus toimib apellatsioonikohtuna inimõiguste rikkumistega seotud kõigi selliste juhtumite korral, mida kõigepealt menetleb tsiviilkohtu esimene kolleegium oma põhiseadusega seotud pädevuses. Kui on ilmnunud uusi tõendeid või raskeid vigu kohtumenetluses, võib isik esitada taotluse uue tsiviilkohtu- või kriminaalmenetluse läbiviimiseks. Seaduses on sätestatud, millistel alustel on selline taotlus vastuvõetav.

Kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku IV jaotises on sätestatud, et tsiviilkohtu otsusega lõppenud kohtuasja arutatakse uuesti, kui:

- a kohtuotsus saavutati pettuse teel saadud mis tahes poole;
- b) ei edastatud vande all koostatud avaldust poole ning see menetlusosaline ei oleks tohtinud osaleda kohtumenetluses;
- c) mis tahes menetlusosaline ei olnud teovõimeline, olla enda nimel kohtuasjades hagejaks ja kostjaks, tingimusel et ei oldud esitatud ja kindlaks tehtud kaitsevõtteid;
- d) otsuse tegi kohus, kellel puudus selleks pädevus, tingimusel et seal ei oldud esitatud ühtegi väidet ja kindlaks määrata;
- e) kohtuotsuse kohaldati seadust valesti;
- f) kohtuotsus tehti küsimuses, mida hagi ei hõlmanud;
- g) kohtuotsusega mindi kaugemale hagi nõutust;

h) kohtuotsus on vastuolus varasema kohtuotsusega, mis on tehtud sama küsimust hõlmavas ja samade poolte vahelises kohtuasjas tehtud otsusega, mis kujutab endast lõplikku (res judicata väitega, ning tingimusel, et ei oldud esitatud ja kindlaks tehtud res judicata;

Kui kohtuotsus sisaldab vastuolulisi seisukohti;

j), kui kohtuotsus põhineb tõenditel, mis tunnistati hilisemas kohtuotsuses valeks või mis olid tunnistatud ühes varasemas kohtuotsuses, kuid kaotanud pool ei olnud sellest teadlik;

K, kui pärast kohtuotsuse tegemist saadi mõni otsustava tähtsusega dokument ja menetlusosaline, kes ei olnud sellest dokumendist teadlik, või dokument, mida menetlusosalisel ei olnud võimalik esitada enne kohtuotsuse tegemist seaduses sätestatud viisil;

l) kui kohtuotsus on tehtud veale, mis tuleneb menetluse või juhtumiga seotud dokumentidest.

Kõrgema ja madalama astme pädevusega kohtutes tuleb esitada uue kohtumenetluse taotlus esimese astme kohtule vande all koostatud avalduse kujul ja teise astme kohtule avalduse kujul. Avaldusele tuleb lisada kulude tasumise tagatis. Uue kohtumenetluse taotlemiseks on aega kolm kuud alates vaidlustatud kohtuotsuse tegemise kuupäevast. Uut kohtumenetlust ei saa mingil juhul taotleda pärast viie aasta möödumist ajast, mil tehti esimene kohtuotsus. Apellatsioonikohtul on õigus teha uus otsus. Apellatsioonikohus võib muuta esimese astme kohtu otsust ja selle asendada. Keskkonnaalaldkonna kohtumenetlused ei erine muudest kohtumenetlustest. Keskkonnaõiguse rikkumise korral võib esitada tsiviilhagi eesmärgiga nõuda ametiasutuse või kolmanda isiku või mõlema tekitatud kahju hüvitamist. Kui nõutav kahjusumma on alla 1 000 EUR, esitatakse kahjunõue madalama astme pädevusega tsiviilkohtule. Hageja esitab hagiavalduse, milles kirjeldatakse vaidluse asjaolusid, ning palub seejärel kohtul tunnistada kostja vastutavaks ja määrata kindlaks makstav kahjusumma. Kui kahjunõue on suurem, tuleb hagi esitada tsiviilkohtu esimesele kolleegiumile. Sel juhul tuleb hagiavaldusele lisada vanne ja nende tunnistajate nimekiri, keda hageja soovib tunnistama kutsuda. Mis tahes keskkonnaalaste õigusnormide rikkumise korral esitab politsei õigusrikkujale süüdistuse kriminaalkohtus. Keskkonnaasjadega seoses tsiviil- ja kriminaalkohtutes toimuvad appellatsioonimenetlused ei erine üldiselt kohaldatavatest menetlustest. Kohus võib kasutada oma tehnilisi eksperte ja toimetada mis tahes uurimisi oma äranägemise järgi. Pooled esitavad tunnistajate nimekirjad, kuid kohus võib määrata teabe esitamiseks oma eksperte.

III Juurdepääs teabele

2005. aasta õigusliku teadaandega nr 116/2005, mis sisaldab eeskirju keskkonnateabele juurdepääsu vabaduse kohta, võetakse üle direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta. Nimetatud teadaande kohaselt võivad keskkonnateavet taotleda nii füüsilised kui ka juuriidilised isikud. Taotleja võib paluda, et pädev ametiasutus — nimelt Malta keskkonna- ja planeerimisamet (MEPA) — esitaks talle mis tahes keskkonnaalase teabe, mis on selle ameti või mis tahes muu ametiasutuse valduses, ilma et ta peaks põhjendama, miks ta seda teavet saada soovib. Teavet võib taotleda kas kirjalikult või e-kirja teel. Kui taotletud teave on MEPA valduses, esitab ta selle teabe taotluse esitajale 30 päeva jooksul taotluse saamisest. Seda perioodi pikendatakse 30 päeva võrra, kui teabe mahust ja keerukusest tulenevalt ei ole seda võimalik esitada esimese 30 päeva jooksul. MEPA teavitab taotlejat sellisest pikendamisest ja esitab põhjendused. MEPA võib taotletud keskkonnateabe avaldamisest keelduda, kui:

- Teabenõue on ilmselgelt ebamõistlik, sõnastatud liiga üldiselt või hõlmab koostamisel olevaid või mittetäielikke dokumente või andmeid. Viimati nimetatud juhul edastab MEPA dokumente koostava ametiasutuse nime ja märgib dokumentide koostamise lõpuleviimiseks vajaliku hinnangulise aja;
- Teabenõue hõlmab asutusesiseseid dokumente (samas võetakse arvesse avalikustamisega teenitavaid avalikke huve);
- See mõjutab negatiivselt avaliku võimu organi menetluse konfidentsiaalsust, kui selline konfidentsiaalsus on seadusega ette nähtud, rahvusvahelisi suhteid, avalikku julgeolekut või riigikaitset, õigusemõistmist, iga isiku võimalust õiglasele kohtumõistmisele või avaliku võimu kandja võimalust viia läbi kriminaal- või distsiplinaarjuurdlust;
- Teabe avaldamine on seotud konfidentsiaalsusnõudega, sest see mõjutab äri- või tööstusteavet, kui selline konfidentsiaalsus on ette nähtud siseriikliku või ühenduse õigusega seaduslike majandushuvide kaitseks;
- Mõjutab avalikku huvi säilitada statistiliste andmete konfidentsiaalsust ja maksusaladust, intellektuaalomandiõiguste, konfidentsiaalsuse, isikuandmete ja/või füüsilise isikuga seotud toimikute, kui see isik ei ole andnud nõusolekut andmete avaldamiseks üldsusele ja kui selline konfidentsiaalsus on ette nähtud siseriikliku või ühenduse õigusega ning kui isik on nõus kõnealuse teabe avalikustamine, mis on antud vabatahtlikult.
- Teabe avaldamine võib seada ohtu keskkonnakaitse (näiteks haruldaste liikide asukoha andmed).

Eeskirjades on sätestatud, et keeldumise aluseid tuleb tõlgendada:

- piiraval viisil ja
- üksikjuhtumipõhiselt.

Teabe avaldamisega teenitavaid avalikke huve tuleb kaaluda võrreldes huvidega, mida teenitakse teabe avaldamisest keeldumisega. Pädev asutus ei tohi keelduda avaldamast keskkonnateavet, kui teabenõue on seotud keskkonnaheiteid käsitleva teabega. Asulaplaneerimise ja keskkonnaseaduse (EDPA) artikli 41 lõike 1 punkt a kohaselt võib isik esitada kaebuse keskkonna- ja planeerimisküsimuste läbivaatamise tribunali, kui keskkonnateabe taotlus lükatakse tagasi või kui taotlusele vastatakse valesti /ebapiisavalt. Kui MEPA keeldus keskkonnateabe avaldamisest või vastas ebapiisavalt või valesti, võib MEPA otsuse peale esitada kaebuse 30 päeva jooksul alates päevast, mil MEPA edastas oma vastuse taotlejale. Tribunali esimene istung toimub kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil taotleja esitas kaebuse. Tribunali otsus on lõplik ja siduv, kui seda otsust toetavad kaks tribunalil kolmest liikmest. Tribunali otsused on alati avalikud. Tribunali otsuse peale võib esitada apellatsiooni apellatsioonikohtule (madalama astme tsiviilpädevus) ainult õigusküsimustes 20 päeva jooksul alates tribunalil otsuse tegemisest. Eeskirjade kohaselt ei pea MEPA lisama teavet kättesaadavate õiguskaitsevahendite kohta, kuid teade võib sisaldada vastavaid viiteid. Kohus võib tutvuda tõenditega kinnisel istungil, et saada juurdepääs teabele, mida ei soovitav avaldada. Kohus võib anda MEPA-le või mis tahes muule ametiasutusele korralduse teave avaldada, kui see on seadusega lubatud tulenevalt tema õigusest läbi vaadata ametiasutuse mis tahes tegevus või tegevusetus.

IV. Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine

MEPA on Malta keskkonnaamet ning asulaplaneerimise ja keskkonna valdkonda reguleeriv asutus. MEPA-l on allpool loetletud organid, kes teevad otsuseid keskkonnaküsi mustega seotud haldusmenetlustes.

A) MEPA nõukogu koosneb vähemalt 13 ja mitte rohkem kui 15 liikmest, kellest üks on esimees. MEPA nõukogu ülesanne on teha otsus seoses mis tahes taotlusega, mis käsitleb järgmisi küsimusi:

- riikliku või strateegilise tähtsusega tegevused/arendused;
- riiklik julgeolek või muud riiklikud huvid või küsimused, mis võivad mõjutada teiste riikide/valitsuste/käitiste huve seoses arendustega, mille suhtes tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine;
- Läbivaatamisaotlused, kui läbivaadatava otsuse tegi MEPA ise.

B osa MEPA täitevorgan koosneb neljast direktoraadist, kes tegelevad järgmiste valdkondadega:

- keskkonnakaitse;
- asulaplaneerimine;
- äriteenused ja jõustamine.

(c) Direktoraatide üle teeb üldist järelevalvet ja kontrolli amet ise ja juhtivametnik. Juhtivametnik vastutab (muu hulgas) erinevate keskkonnavalaste ja asulaplaneerimisega seotud lubade väljastamise eest.

D Keskkonna- ja planeerimiskomisjonil (EPC) võib olla erinevaid üksusi, mis menetlevad eri liiki taotlusi (näiteks linnapiirkonna välised arendustsoonid, linnakeskkonnas paiknevad kaitsealad jne). Euroopa kutsekaart on 5 liiget, sealhulgas esimees. MEPA täitevorgan volitab keskkonna- ja planeerimiskomisjoni menetlema mis tahes loataotlusi, VÄLJA ARVATUD neid loataotlusi, mille kohta peab otsuse tegema MEPA nõukogu.

(E) Asulaplaneerimise ja keskkonnaküsimuste tribunal menetleb eespool loetletud haldusametuste tehtud haldusotsuste peale esitatud kaebusi. Kõnealune halduslik õigustmõistev organ on moodustatud EDPA. See koosneb 3 liikmest. Eesistuja on asulaplaneerimise ja keskkonnaküsimustega hästi kursis olev isik ning ülejäänud liikmeteks on jurist ja arhitekt. On olemas sellistest erinevatest isikutest koosnevad kolleegiumid, kes kuuluvad oma eksperditeadmistest lähtuvalt rotatsiooni korras tribunalil koosseisu esimehe või liikmetena, olenevalt sellest, millist juhtumit menetletakse. Tribunalil sekretär vastutab liikmete valimise eest juhtumist lähtuvalt.

Enne asja kohtusse andmist peavad olema ära kasutatud kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid. Kõigepealt peab kaebusi menetlema keskkonna- ja planeerimisküsimuste läbivaatamise tribunal ning tribunalil otsuse peale saab kohtule esitada apellatsiooni ainult õigusküsimustes. Kui seda ei tehta, on tribunalil otsus lõplik. Kohtud võivad maakasutusplaanid, üldplaneeringud ja muud normatiivset liiki otsused, mis on keskkonna seisukohast asjakohased ja millega määratakse kindlaks ala kasutusotstarve, läbi vaadata järgmistel juhtudel:

either: a) neil on õigus läbi vaadata ametiasutuste otsuseid, nagu on kirjeldatud allpool, V osas, ja/või

B) kui taotleja otsuse peale kaebuse keskkonna- ja planeerimisküsimuste läbivaatamise tribunalil õigusega.

See kehtib MEPA otsuste peale esitatud kaebuste suhtes, mis käsitlevad:

A asutuse decisions seotud arenduskontrolliga;

(b) sellise kontrolli jõustamist;

C decisions, mille ametiasutus on teinud seoses keskkonnakaitsega, sealhulgas keskkonnahindamisega, IPPCga, keskkonnateabega ja keskkonnakahju korvamisega.

Kohtud kontrollivad keskkonnamõju hindamise (KMH) ja saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli (IPPC) menetluste protseduurilist ja sisulist õiguspärasust ainult juhul, kui kohtutel on eespool kirjeldatud õigus sekkuda. Tuleb siiski märkida, et kuigi IPPC kujutab endast luba, siis keskkonnamõju hinnang seda endast ei kujuta. Isegi kui keskkonnamõju hinnang kiidetakse heaks, on tegemist ettevalmistava protsessiga, mis on seaduse kohaselt nõutav, ning MEPA peab ikkagi hindama esitatud keskkonnamõju hinnangut ja võtma seda arvesse, kui ta otsustab loa väljastamise üle. Kaebõigus siseriiklikes kohtutes sõltub sellest, kas on läbitud eespool kirjeldatud protsess. Kohtud võivad MEPA loaga seoses tehtud haldusotsuse läbi vaadata alles siis, kui hageja on kasutanud ära kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid ja esitanud kaebuse eespool nimetatud keskkonna- ja planeerimisküsimuste läbivaatamise tribunali. Kõikide muude juhtumite korral, mis on seotud haldusakti või tegevusetusega, mis tuleb läbi vaadata vastavalt käesoleva teksti V osas kirjeldatule. Teevad kohtud kindlaks, kas hageja oleks osalenud vastulause esitaja või huvitatud sidusrühmana. Kuid IPPC ja KMH eeskirjade kohaselt on kaebõigus ka keskkonnakaitsega tegelevatel ja seaduse alusel asutatud valitsusvälistel keskkonnaorganisatsioonidel.

KMH menetluses ei ole võimalik taotleda esialgset õiguskaitset, sest keskkonnamõju hinnang ei kujuta endast luba. KMH menetlust ei ole võimalik kohtus vaidlustada, välja arvatud juhul, kui isik saab väita, et menetlus on mingil viisil läbi viidud vastuolus seadusega, ja ta võib esitada kohtule hagi tegevuse või tegevusetuse peale. Sellist olukorda ei ole siiani tekkinud. KMH menetluste suhtes ei kohaldata erieeskirju. IPPC alastes õigusaktides puuduvad sätted esialgse õiguskaitse kasutamise kohta. Võidakse kohaldada sama menetlust nagu KMH puhul. Kuid kuna IPPC kujutab endast luba, võib MEPA nõuda finantstagatist, mille loaomanik kaotab, kui loatingimusi ei järgita. Samuti võib MEPA nõuda, et käitaja võtaks hädaolukorras kõik vajalikud meetmed, ja väljastada isegi täitekorralduse käitise sulgemiseks.

V. õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse

Kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustikuga — nimelt artikkel 469a — nähakse ette ainult mis tahes avaliku sektori akti kohtulik läbivaatamine. Kohtute pädevust tsiviilasjades võivad kontrollida haldusakti kehtivuse avalik-õigusliku asutuse õigustühiseks ja tunnistab selle kehtetuks või ei anna tulemust, kui haldusakt on vastuolus põhiseadusega ja kui haldusakti on veelgi kaugemale ametiasutuse võimu järgmistel põhjustel:

A) selliseid akti on andnud ametiasutus, kellel puudus selleks pädevus;

(b) avaliku sektori asutus ei ole järginud õiglase õigusemõistmise põhimõtteid või kohustuslikke menetlusnõudeid haldusakti andmisel või selle enne arutelude kohta; või

C) Kui vastutaval haldusakt kujutab endast ametiasutuse võimu poolt, sest see akt on antud õigusvastasel eesmärgil või mitteasjakohastele kaalutlustele tuginedes; või kui haldusakt on muul viisil vastuolus seadusega.

Mõiste „haldusakt” hõlmab ametiasutuse

- mis tahes korraldust, litsentsi, luba, määrust, otsust või hageja mis tahes nõude täitmisest keeldumist, kuid ei hõlma mis tahes meetmeid, mis on ette nähtud kõnealuse ametiasutuse sisemiseks korralduseks või halduseks;
- Ametiasutus tähendab siinkohal Malta valitsust, sealhulgas selle ministeeriume ja osakondi, kohaliku omavalitsuse asutusi ja mis tahes avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid, kes on asutatud seaduse alusel.

Kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 469a kohaselt toimub haldusakti vaidlustamine allpool kirjeldatud viisil.

- Hagi tuleb esitada kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil huvitatud isik saab haldusaktist teada või oleks pidanud sellest teada saada, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.
- Nimetatud artikli sätteid ei kohaldata, kui vaidlustamise või hüvitise nõudmise viis on ette nähtud mis tahes muus õigusaktis.
- Hageja võib taotleda haldusaktist tuleneva süülise või mittesüülise lepinguvälise kahju hüvitamist, tuginedes ametiasutuse väidetavale vastutusele.
- Kohus ei tee otsust väidetava kahju hüvitamiseks, kui olenemata haldusakti tühistamisest ei ole ametiasutus toiminud pahatahtlikult või ebamõistlikult või kui hageja nõude oleks võinud seaduslikult ja mõistlikult tagasi lükata mis tahes muude volituste alusel.

Seega nähakse kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustikuga ette kõigi huvitatud isikute õigus pöörduda kohtu poole, et nad saaksid paluda kohtul vaadata läbi haldusakti kehtivus või kontrollida mis tahes õigusnormi rikkumist.

- Kui kohus vaatas haldusakti kehtivuse läbi kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 469a alusel, võib isik selle kohtuotsuse peale esitada apellatsiooni.
- Apellatsiooni esitamiseks on aega sama palju nagu muude tsiviilkohtutele esitatavate apellatsioonide puhul. Kõrgema pädevusega kohtute otsuste peale on apellatsioonikohtule apellatsiooni esitamiseks aega 20 päeva ning seda aega hakatakse arvestama kohtuotsuse tegemise kuupäevast.
- Apellatsioon edastatakse teate esitamisega selle kohtu kantseleile, kes tegi vaidlusta tava otsuse.
- Apellatsiooni võib esitada kas kohtuotsuse peale tervikuna või selle mõne osa peale ning kohtuotsuse võivad vaidlustada nii hageja kui ka kostja.

2008. aasta õigusliku teadaandega nr 126/2008, mis sisaldab eeskirju keskkonnakahju ennetamiseks ja heastamiseks, kehtestatakse keskkonnastatuse raamistik. Pädev reguleeriv asutus on MEPA. Neid eeskirju kohaldatakse ainult sellise keskkonnakahju või sellise keskkonnakahju vahetu ohu korral, mille on põhjustanud hajuva iseloomuga saaste, kui kahju ja konkreetsete käitajate tegevuse vahel on võimalik kindlaks teha põhjuslik seos. MEPA peab olema õigus algatada kulude hüvitamise eest käitaja või kolmanda isiku, kes põhjustas kahjustuse või selle otsese ohu, seoses käesolevate eeskirjade alusel võetud mis tahes meetmetega viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil need meetmed on lõpule viidud või vastutav käitaja või kolmas isik on tuvastatud, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem. Õiguslikus teadaandes nr 126/2008 määratletakse kulud selliste kuludena, mis on vajalikud, et tagada kõnealuste eeskirjade nõuetekohane ja tõhus rakendamine. Kulud hõlmavad muu hulgas järgmist:

- keskkonnakahju hindamise kulud;
- sellise kahju vahetu ohu tekkimise hindamisega kaasnevad kulud;
- alternatiivsete meetmetega seotud kulud;
- haldus-, õigus- ja jõustamiskulud;
- andmete kogumisega seotud kulud ja muud üldkulud, kontrolli- ja järelevalvekulud.

Kahjuna käsitatakse mõõdetavat kahjulikku muutust loodusvarades või loodusvaradega seotud teenuse mõõdetavat kahjustamist, mis võib toimuda otseselt või kaudselt. MEPA peab tegema järgmist:

- tuvastama, milline käitaja tekitas kahju või kahju vahetu tekkimise ohu;
- hindama kahju suurust ning tegema kindlaks, milliseid heastavaid meetmeid tuleks võtta kooskõlas II lisaga.

MEPA võib paluda asjaomasel käitajal teha hindamine ise ning esitada vajaduse korral mis tahes teavet ja andmeid. MEPA võib volitada või kohustada kolmandaid isikuid võtma vajalikke ennetavaid või heastavaid meetmeid. Kõnealuste eeskirjade alusel tehtud mis tahes otsuses, millega kehtestatakse ennetavad või heastavad meetmed, tuleb esitada täpne alus, millel see otsus põhineb. Otsus tuleb viivitamata edastada asjaomasele käitajale, kellele antakse teada ka talle asjaomaste õigusaktide kohaselt kättesaadavatest õiguskaitsevahenditest ja tähtaegadest, mis nende õiguskaitsevahenditega seoses kehtivad. Füüsilistel või juriidilistel isikutel, keda keskkonnakahju mõjutab või tõenäoliselt mõjutab või kellel on piisav huvi kahjuga seotud keskkonnaalaste otsuste tegemise vastu, on õigus esitada pädevale asutusele mis tahes tähelepanekuid keskkonnakahju juhtumite kohta, millest nad on teadlikud. Neil on õigus taotleda MEPA-lt meetmete võtmist kõnealuste eeskirjade alusel.

- Isikul on piisav huvi siis, kui ta on registreeritud vastulause esitajana asulaplaneerimise ja keskkonnaseaduse kohaselt või kui ta kvalifitseerub konsulteeritud või määratletud sidusrühmana keskkonnamõju hindamist käsitlevate 2007. aasta eeskirjade kohaselt.
- Keskkonnakaitset edendava ja siseriiklikes õigusaktides sätestatud mis tahes nõuetele vastava valitsusvälise organisatsiooni huvi peetakse piisavaks, et see organisatsioon saaks kvalifitseeruda piisavat huvi omava isikuna.
- Hagiavaldusele peavad olema lisatud asjakohane teave ja asjakohased andmed, mis toetavad asjaomase keskkonnakahju kohta edastatud tähelepanekuid.

Kui hagiavaldusest ja sellele lisatud tähelepanekutest ilmneb usutavalt keskkonnakahju olemasolu, kaalub MEPA kõiki selliseid tähelepanekuid ja hagiavaldusi. Sellisel juhul annab MEPA asjaomasele käitajale võimaluse esitada oma seisukohad hagiavalduse ja sellele lisatud tähelepanekute kohta. MEPA teavitab võimalikult kiiresti ja kooskõlas siseriiklike õigusaktide asjaomaste sätetega

ametiasutusele tähelepanekud edastanud piisavat huvi omavaid isikuid oma otsusest rahuldada hagiavaldus või see rahuldatama jätta ning esitab selle kohta põhjendused. Seejärel edastab MEPA asja kohtule, väites, et käitaja tuleks mõista süüdi keskkonnakahju tekitamises. Siiani ei ole MEPA-l olnud võimalust algatada Malta kohtutes selline kohtuasi.

VI. Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks

Üldsus võib pöörduda ombudsmani poole ombudsmani käsitleva seaduse alusel, et küsida tema arvamust selle kohta, kas ministeerium või mis tahes muu avalik-õiguslik organ täitis oma ülesandeid õiglasel ja õiguspärasel viisil. Ombudsmani otsus ei ole siduv. Ombudsmani büroos töötab ka spetsiaalne audiitor, kes vastutab konkreetselt MEPA-ga seotud küsimuste eest. Füüsiline isik võib pöörduda kasutajate komitee poole, kus ta võib vaidlustada MEPA tegevuse asutuse volituste kasutamisel ning paluda kasutajate komitee esimehel uurida seda tegevust ja esitada asjas oma seisukoht. Kasutajate komitee esimehe otsused ei ole siduvad. Erasüüdistusmenetluse kasutamine ei ole keskkonnaasjade puhul võimalik.

VII. Kaebeõigus

Kaebeõigus	Haldusmenetlus	Kohtumenetlus
Üksikisikud	X	Peavad tõendama otsesest huvi, välja arvatud juhul, kui on rikutud põhiseadusega tagatud inimõigusi. Tegemist peab olema isikuga, kes on registreeritud kui vastulause esitaja arendusloa kontekstis, või keda käsitatakse konsulteeritud või kindlaks määratud sidusrühmana keskkonnamõju hindamise 2007. aasta eeskirjade alusel.
Valitsusväliste organisatsioonid	X Kuid nad peavad olema isikud, kes on registreeritud kui vastulause esitajad.	Võimalik ainult EIA ja IPPC menetluse ja teabele juurdepääsu õigust käsitlevate juhtumite korral seoses ametiasutuste otsuste läbivaatamist käsitlevate menetlustega. Keskkonnastutuse, KMH ja IPPCga seotud juhtumite korral peetakse keskkonnakaitset edendava ja siseriiklikes õigusaktides sätestatud mis tahes nõuetele vastava valitsusvälise organisatsiooni huvi piisavaks, et see organisatsioon saaks kvalifitseeruda piisavat huvi omavaks isikuks. Arenduslubade vaidlustamisel võivad nad pöörduda kohtu poole alles siis, kui on ära kasutatud kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid, ja isegi sel juhul ainult õigusküsimuses. Hiljutises kohtupraktikas oli juhtum, kus kohus leidis siiski, et valitsusväliste organisatsioonide piisava huvi olemasolu eeltingimus on, et nad peavad olema isikud, kes on registreeritud kui vastulause esitajad.
Muud juriidilised isikud	X Kuid nad peavad end registreerima vastulause esitajatena.	Ainult juhul, kui nende tegevusvaldkond on juhtumiga seotud.
Ajuti sed rühmad	Ainult füüsiliste isikutena ja juhul, kui nad registreerivad end vastulause esitajatena.	Ainult füüsiliste isikutena ja kui on olemas otsene huvi. Välisriigi valitsusvälised organisatsioonid
Välisriigi valits	Ainult juhul, kui tegemist	Lisaks eespool osutatud, valitsusväliste organisatsioonide suhtes kehtivatele nõuetele, peavad välisriigi valitsusvälised organisatsioonid olema registreeritud ELis.

usvä lised orga nisat sioo nid	on ELis registreerit ud.	
Muu d isiku d		

Hiljutises kohtupraktikas jättis kohus rahuldamata valitsusvälise organisatsiooni poolt füüsilise isiku vastu esitatud kaebuse kaebeõiguse puudumise tõttu, kui valitsusväline organisatsioon väitis, et asjaomane füüsiline isik oli rikkunud MEPA väljastatud arendusloa (maakasutusloa) tingimusi. Valitsusväliste organisatsioonide kaebeõigus on täpselt piiritletud õigusaktides, mis käsitlevad keskkonnateabele juurdepääsu õigust, ning KMH ja IPPC alastes õigusaktides. Kõnealune valitsusväline organisatsioon ei esitanud hagi ametiasutuse vastu, vaid füüsilise isiku vastu. Menetluseeskirjad on samad kõikides nendes valdkondades, kus füüsiline isik võib vaidlustada keskkonnaloa või arendusloa. Kui väljastatakse luba, võib igaüks selle vastulause esitajana vaidlustada, ning kui vaidlustatud luba tunnistatakse kehtivaks, saab ainult vastuväite esitaja selle vaidlustada asulaplaneerimise ja keskkonnaküsimuste tribunalis. Kohtutele võib samas küsimuses apellatsiooni esitada ainult seoses õigusküsimusega ja pärast seda, kui on ära kasutatud kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid. On ebatõenäoline, et kohtud võtaksid apellatsiooni vastu, sest kohtud lubaksid poole pöörduda mis tahes füüsilistel isikutel ainult siis, kui apellatsioon esitatakse V osas eraldi vastavalt eespool punktis 5 kirjeldatud menetlust. Õigus esitada hagi avalike huvide kaitseks (actio popularis) teise isiku nimel on olemas ainult juhul, kui on rikutud põhiseaduses loetletud põhilisi inimõigusi. Muudel riiklikel institutsioonidel või organitel (näiteks ombudsmanidel või prokuröridel) kaebeõigus puudub. Kui kohaldatavates õigusaktides — näiteks keskkonnateabele juurdepääsu ning KMHd ja IPPCd käsitlevates õigusaktides — ei ole seda konkreetselt sätestatud, siis ei ole otsest huvi mitteomavatel füüsilistel isikutel õigust kohtu poole pöörduda. Kõigepealt tuleb ära kasutada haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid asulaplaneerimise ja keskkonnaküsimuste tribunalis ning alles siis saab esitada apellatsiooni ja sedagi ainult õigusküsimuses.

VIII Seaduslik esindamine

Õigusesindaja kasutamine on kohustuslik. Keskkonnaasjade jaoks ei ole ette nähtud eraldi menetlust. Õigusesindaja järgib tavapäraseid tsiviilkohtu- ja kriminaalmenetlusi. Puudub spetsiifiline süsteem — tavaliselt võib keskkonnaasja vastu võtta iga advokaat. Spetsialiseerumine keskkonnaõigusele ei ole võimalik, sest Malta väiksus ei võimalda advokaatidel ja advokaadibüroodel vastu võtta ainult keskkonnaõigusega seotud juhtumeid, mida tuleb ette väga harva. Õigusvaldkonna esindajad on rohkem kaasatud arenduslubadega seotud juhtumitesse kui keskkonnalubadega seotud juhtumitesse. Ainus rühm Malta advokaate, kes on spetsialiseerunud konkreetselt keskkonnaõigusele, on akadeemiline, ning tegutseb õigusteaduskonna keskkonnaõiguse ja õigusallikate osakonnas. See osakond on mõnikord andnud isegi tasuta (pro bono) nõu. Samuti võib juhtuda, et advokaadid abistavad valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone tasuta, kuid puudub ametlik juriidiline isik / valitsusväline organisatsioon, kes pakuks tasuta õigusalast nõu keskkonnaküsimustes.

IX. Tõendid

Keskkonnaasjadega seotud kohtumenetluses toimub tõendite esitamine samamoodi nagu üldises kohtusüsteemis. Ekspertiisid ei ole kohtunike jaoks siduvad. See tähendab, et kuigi kohtud võivad kutsuda eksperte, on neil õigus teha otsus nende arvamusest sõltumatult. Malta õigussüsteem annab kohtunikele täieliku kaalutusõiguse. Isegi varasem kohtupraktika ei ole siduv, kuigi kohtunikud võtavad seda arvesse. Kuigi kohtuotsused on oma laadilt täitedokumendid, ei ole nende näol tegemist seadustega.

Esialgset õiguskaitset.

Kohus võib oma kaalutusõiguse alusel otsustada võimaldada esialgset õiguskaitset. Puuduvad tingimused, mille alusel võib haldusotsused viivitamatult täita olenemata apellatsiooni või hagi esitamisest. Kohus võib teha keelava kohtumääruse ainult kohtumenetluse raames. Kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 873 nähakse ette keelav kohtumäärus, mida kasutatakse selleks, et keelata isikul teha midagi sellist, mis võiks kahjustada keelavat kohtumäärust taotlevat isikut. Kohus väljastab sellise keelava kohtumääruse ainult juhul, kui ta on veendunud, et see on vajalik keelavat kohtumäärust nõudva isiku mis tahes õiguste kaitsmiseks ning et esmapilgul tunduvad sel isikul need õigused olevat. Taotlus edastatakse sellele isikule, kelle vastu keelav kohtumäärus tehakse. See pool peab esitama oma vastuse kümne päeva jooksul. Kiireloomuliste juhtumite korral võib kohus nimetatud perioodi lühendada. Kui vastaspool ei esita vastuväiteid, võib kohus nõudmise rahuldada. Kohus võib algselt

teha esialgse määruse juhtumist lähtuvalt tingimustel ja teha asjas lõpliku otsuse hiljem. Pärast hagi menetlusse võtmist teeb kohus otsuse asjaoludest lähtuvalt, olles eelnevalt kogunud mis tahes tema arvates vajalikke tõendeid. Otsus tehakse võimalikult kiiresti, kuid mitte hiljem kui üks kuu alates kuupäevast, mil määruse taotlus esitati ja vande all kinnitati ja mil pooli nõuetekohaselt teavitati. Esialgset õiguskaitset käsitlevat kohtuotsust on võimalik vaidlustada.

XI. Kohtukulud

Keskkonnaasjades kohtu poole pöördumise korral ei tule tasuda spetsiifilisi kulusid. Kohtukulud võivad ulatuda 100 eurost kuni 300 euroni, apellatsiooni esitamine maksab umbes 170 eurot ja igasuguse teate edastamine 7 eurot. Eksperditasud on hinnanguliselt 70-100 eurot tunnis. Keelava kohtumääruse eest tuleb tasuda 47 eurot ja iga teatise eest tuleb tasuda 7 eurot. Kohus võib määrata deposiidi või garantii. Kohaldatakse põhimõtet, et kaotanud pool tasub kohtukulud, ja tavaliselt peab maksma teise poole kohtumenetlusega seotud kulud see isik, kes süüdi tunnistati. Kohus võib siiski ette näha ka kulude asjakohase jagamise.

XII. Finantsabimehhanismid

Kohtud ei saa vabastada menetluskulude, lõivude ja dokumentide esitamise tasude maksmisest, kulude suhtes kohaldatavate maksude tasumisest jne. keskkonnaküsimustes. Puuduvad muud finantsmehhanismid hagejatele rahalise abi andmiseks. Tsiviilasjade korral õigusabi ei anta; see on võimalik ainult kriminaalasjade korral. Keskkonnaasjades õigusabi ei pakuta, välja arvatud juhul, kui isik on sooritanud kuriteo. Ametlikult ei paku advokaadibürood tasuta õigusala abi, kuid valitsusvälised organisatsioonid võivad saada sellist abi, kui advokaadibürood otsustavad nende heaks töötada tasuta. Puuduvad keskkonnaasjadega tegelevad õiguskliinikud. Maltal puuduvad avalikku huvi kaitsvad keskkonnaõiguse organisatsioonid või advokaadid.

XIII. Ajakohasus

Haldusorgan peab otsuse tegema kolme kuu jooksul, kuid seda tähtaega on võimalik pikendada. Haldusorganite suhtes ei kohaldata otsuse tegemisega hilinemise korral mingeid karistusi. Seadusega ei ole kohtule ega menetlusosalistele ette nähtud mingeid tähtaegu keskkonnaasjadega seotud kohtumenetluste jaoks. Kohtud ei pea tegema otsust konkreetse aja jooksul. Malta kohtutel kulub mõnikord asjas otsuse tegemiseks kaua aega: mõnikord viis, kümme või isegi kaksikümmend aastat. Ei ole võimalik üldistada, kui kaua kestab tavaliselt keskkonnaasja menetlemine eri liiki menetlustena ning ei ole võimalik prognoosida, millal otsus tehakse. Kohtutele ei ole kohtuotsuse tegemiseks kehtestatud mingeid tähtaegu. Kohtute suhtes ei kohaldata otsuse tegemisega viivitamise korral mingeid karistusi.

XIV. Muud küsimused

Üldsus vaidlustab tavaliselt otsused avaliku konsultatsiooni etapis, kuid võib seda teha ka pärast otsuse tegemist. Kohtuasju ei ole olnud palju, küll aga on esitatud proteste. Puudub keskkonnaasjades õiguskaitse kättesaadavust käsitlev teave, mida jagatakse üldsusele struktureeritud ja kättesaadaval viisil. Vahendussüsteem on olemas, kuid seda ei kasutata keskkonnaasjades kohtu poole pöördumisel, vaid ainult tsiviilõiguslike vaidluste korral. Asulaplaneerimise ja keskkonnaseaduse kohaselt on vaidluse kohtuväline lahendamine võimalik, kuid seda kasutatakse vaid kriminaalmenetlustes, mis on algatatud isikute vastu, keda süüdistatakse keskkonnaalaste õigusnormide rikkumises. Seda ei ole võimalik kasutada seoses kohtu poole pöördumist käsitlevate küsimustega. Vahenduse kui sellise asemel — kuigi ka seda võidakse kasutada — võivad MEPA, taotlejad ja vastulausete esitajad korraldada mitteametlikke kohtumisi.

XV. On välismaalane,

Põhiseadusest tuleneb õigus, et kedagi ei tohi diskrimineerida rassi või rahvuse põhjal. Kohtumenetlus es on lubatud kasutada erinevaid keeli ja sel juhul võimaldatakse vajaduse korral tõlgi abi. Õigus õiglasele kohtumõistmisele tähendab, et kohtumenetluste käigus tagatakse vajaduse korral valitsuse poolt tõlketeenuse osutamine ja selle eest tasumine.

XVI. Piiriülesed juhtumid

1. Kirjeldage menetluseeskirju, mida kohaldatakse juhtumite korral, mis hõlmavad keskkonnaküsimusi teises riigis. Lõike 5 lause)

Õigusliku teadaandega nr 114/2006, mis sisaldab KMH eeskirju, on ette nähtud piiriülesed konsultatsioonid. Kui keskkonna eest vastutav minister on teadlik sellest, et Maltal on projekt tõenäoliselt avaldab olulist keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis, või kui tõenäoliselt märkimisväärselt mõjutatud riik seda nõuab, edastab minister mõjutatud riigile võimalikult kiiresti ja hiljemalt Malta üldsuse teavitamise kohta järgmise teabe:

A) projekti kirjeldus koos mis tahes kättesaadava teabega selle projekti võimaliku piiriülese mõju kohta

B) asjakohane teave keskkonnamõju hindamise menetluse kohta;

C) teave nende otsuste laadi kohta, mis võidakse teha, kusjuures mõjutatud riigile antakse piisavalt aega, mille jooksul ta saaks teada anda, kas ta soovib osaleda keskkonnamõju hindamise menetluses.

Kui teabe saanud mõjutatud riik annab ministrile teada, et ta kavatseb osaleda keskkonnamõju hindamise menetluses, edastab minister kavandatud arendusprojekti kohta kogutud teabe mõjutatud riigile. Kõnealune riik alustab ministriga konsultatsioone, mis hõlmavad muu hulgas järgmist:

A) projekti võimalik piiriülene mõju ja kavandatud meetmed, mille abil soovitakse seda mõju vähendada või see kaotada;

B) pooled lepivad kokku mõistliku ajaraamistiku konsultatsiooniperioodi kestvuse kohta.

C) mõjutatud riik võib avalikkusele kättesaadavaks tehtava teabe mõistliku aja jooksul oma territooriumil asuvatele ametiasutustele ja üldsusele, kehtestatud tähtaegade jooksul,

(d) mõjutatud riik edastab oma arvamuse ministrile, kes edastab selle MEPA-le.

Potentsiaalset piiriülest mõju käsitleva teabe edastamine ja teabe vastuvõtmine mõjutatud riigis toimub Malta õigusaktide kohaselt. Minister edastab mõjutatud riigile kavandatud projektiga seotud lõpliku otsuse koos põhjenduste ja kaalutlustega — sealhulgas teabe üldsuse osalemise protsessi kohta –, millel see otsus põhines, ning otsusega seotud mis tahes tingimused. Samuti kirjeldatakse vajaduse korral peamisi meetmeid, mis võetakse põhilise kahjuliku mõju vältimiseks, vähendamiseks või võimaluse korral kompenseerimiseks. Minister teavitab mõjutatud riiki viivitamatult ning alustab konsultatsioone selliste vajalike meetmete üle, mis võidakse võtta märkimisväärse kahjuliku piiriülese mõju vähendamiseks või kaotamiseks. MEPA edastab ministrile kõik dokumendid ja kogu teabe, mida minister nõuab. Õiguslik teadaanne nr 126/2008, mis sisaldab keskkonnakahju heastamist käsitlevaid eeskirju, sisaldab ka sätteid piiriülese keskkonnakahju kohta, kui keskkonnakahju mõjutab või tõenäoliselt mõjutab teisi ELi liikmesriike. Kui tekkinud on keskkonnakahju, peab Malta edastama piisava teabe potentsiaalselt mõjutatud ELi liikmesriikidele. Mõiste „asjaomane üldsus” tähendab piiriüleses kontekstis sama, mis siseriiklikus kontekstis, hõlmates mis tahes isikut, kas siis juriidilist või füüsilist isikut, ja valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone. Puudub selliste juhtumite konkreetne loetelu, mille korral füüsilised isikud või valitsusvälised organisatsioonid saaksid valida eri riikide kohtute vahel. Valik sõltub sellest, millise kohtu pädevusse juhtum kuulub.

Lingid

- <http://www.mepa.org.mt/>
- <http://www.mepa.org.mt/lpgdocuments/LNs/LN114%20english.pdf>
- <http://www.mepa.org.mt/LpDocumentDetails?syskey=497>
- http://www.mepa.org.mt/lpgdocuments/LNs/LN_234_2002_E.pdf

See on sisu masintõlge. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

Viimati uuendatud: 14/09/2016